

מנה בדת

לע"נ ר' בנימין בן ר' יוסף קצואר זצ"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 129 פרשת שלח תשפ"ב

שינון הדף היומי בדרך קצרו

יבמות קד-קי

אינו כשר שהרי הוא אמר ככה יעשה שדבר שהוא מעשה מעכב, אלא זה לר"ע וכתוב שרקקה לבד זה פסול, ופשוט שאין הכוונה רק לעולם שהרי לא היה כאן כלום, אלא ודאי הכוונה לאחים, וההבדל בין ריקקה לקריאה שקריאה שהיא בהתחלה ובסוף לא מתחלף לאנשים בחליצה גמורה, אך ברקיקה פסלו שכיון שהיא רק בסוף יחליפוה האנשים בחליצה גמורה ויתירו חלוצה לאחים, וללישנא בתרא שלחו לאביו של שמואל שיבמה שרקקה יכולה לחלוץ ואינה צריכה לירוק שוב, כמו המעשה שהגיעה יבמה לפני ר' אמי וישב לפניו ר' אבא בר ממל והיא רקקה קודם החליצה אמר לה ר' אמי שתחלוץ ותהיה מותרת, אמר לו ר' אבא שצריך ריקקה, אמר לו שהיא כבר רקקה, אמר ר' אבא מה בכך שתירוק שוב, אמר ר' אמי שיאמרו שהרקיקה הראשונה אינה כלום ויבואו להתיר יבמה שרקקה תחילה לאחים ואין צורך כסדרם שהסדר אינו מעכב, וחשב ר' אבא שזה דיחוי בעלמא, אך כשיצא חיפש ומצא ברייתא שבין שהקדים חליצה לריקקה ובין שהקדים ריקקה לחליצה מה שעשה עשוי.

כשלו יצא לקריות שאלוהו איך תחלוץ יבמה גידמת, וכן מה הדין יבמה שרקקה דם, וכן מה ביאור הפסוק **אבל אניד לך את הרשום בכתב אמת** ומשמע שיש כתב שאינו אמת, ולא ידע לענות להם, ושאל בביהמ"ד אמרו לו שלא כתוב **וחלוצה בידה**, ולא כתוב **ורקקה רוק**, ומה שכתוב **בכתב אמת** שגזר דין עם שבועה אינו משתנה אך גזר דין בלא שבועה משתנה, כמו שאמר רב שמואל בר אמי בשם ר' יונתן שגזר דין עם שבועה אינו נקרע שכתוב **לכן נשבעתי לבית עלי אם יתכפר עוון בית עלי בזבח ומנחה עד עולם**, ורבה אומר שבזבח ומנחה אינו מתכפר אך הוא מתכפר בדברי תורה, ואביי אומר שהוא מתכפר בגמילות חסדים, ואביי עצמם היו מבית עלי, ורבה שעסק רק בתורה חי מ' שנים, ואביי שעסק בתורה וגמ"ח חי ס' שנים, והיתה משפחה בירושלים שמתו בניה בני י"ח שנה, והודיעו לרבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא אתם מבית עלי שכתוב על משפחתו **וכל מרבית ביתך ימותו אנשים**, לכו ועסקו בתורה ותחיו וכך עשו וחיו וקראו להם משפחת יוחנן על שמו.

רב שמואל בר אינאי אומר בשם רב מנין שגזר דין של ציבור אינו נחתם, ולכאורה קשה שכתוב **כי אם תכבסי בנתר ותרכי לך בורית נכתם עוונך לפני**, אלא מנין שאפילו כשנחתם הוא נקרע, שכתוב **מי כה' אלוקיני בכל קראנו אליו**, והפסוק **דרשו ה' בהמצאו** נאמר ביחיד אך בציבור נאמר **בכל קראנו**, וביחיד אמר ר"נ בשם רבה בר אבוה שהוא מצוי ב' ימים שבין ר"ה ליוה"כ.

שלחו לאביו של שמואל שיבמה שרקקה דם תחלוץ שאי אפשר שיצא רק דם בלי צחצוחי רוק, אך קשה ששינינו לענין זב שדם היוצא מפיו או מפי האמה אינו טמא שכתוב **זובו שרק הזוב טמא** ולא דם היוצא מפיו או מפי האמה, ויש לחלק ששם מדובר בשותת אך ביבמה מדובר שמצצה ורקקה ואו ודאי שהדם יצא עם צחצוחי רוק.

עמוד ב קטן שחלץ חליצתו פסולה ואמר רב יהודה בשם רב שזה רק לר"מ אך לרבנן לא חששו למעשה קטנה, ומה שכתוב קטנה שחלוצה תחלוץ כשתגדל זה רק לר"מ שסובר שכתוב **איש** בפרשה ומקיישים אשה לאיש, אך לרבנן רק בחולץ כתוב **איש** אבל לגבי היבמה גם קטנה חולצת, וחכמים זה כדעת ר' יוסי, שר' חייא ור"ש בן רבי ישבו, ואחד מהם פתח שהמתפלל צריך שיתן עיניו למטה שכתוב **והיו עיני ולבי שם כל הימים**, ואחד מהם אמר שעניניו יהיו למעלה שכתוב **נשא לבבנו אל כפים**, ובתוך כך הגיע לפניו ר' ישמעאל בן ר' יוסי אמר להם במה אתם עוסקים אמרו לו בהלכות תפילה, אמר להם שאביו אמר שהמתפלל צריך לתת עיניו למטה ולבו למעלה ובכך מתקיימים ב' הפסוקים, ובתוך כך בא רבי לשיבחה והם שהיו קלילים מיהרו למקומם, אך ר' ישמעאל שהיה כבד פסע לאט אמר לו אבדן מי הוא זה שפוסע על ראשי עם קדוש, אמר לו אני ישמעאל בן ר' יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי, אמר לו אבדן וכי הגון אתה ללמוד ממנו, אמר לו וכי משה היה ראוי ללמוד

דף קד לא תחלוץ בסנדל של תקרובת עכו"ם או של עיר הנדחת ושל זקן העשוי לכבודו לתכריכים, ואם חלוצה חליצתה פסולה, רבינא שאל את רב אשי שכמו ששל זקן פסולה שאינו עשוי להילוך גם של ב"ד פסול שאינו עשוי להילוך, אמר רב אשי וכי אם ילך בה שליח הב"ד יקפיד עליו הדיין.

משנה חליצה בלילה כשירה ולר"א פסולה, חליצה בשמאל פסולה ולר"א כשירה. **גמרא** לכאורה בחליצה בלילה נחלקו אם מקיישים ריבים לנגעים שפסול בלילה, או שלא מקיישים לנגעים, ויש לדחות שלכו"ע לא מקיישים שא"כ נאסור גם גמר דין בלילה, אלא נחלקו שלת"ק חליצה היא כגמר דין שאפשר לעשות בלילה, ולר"א היא כתחילת דין שכשר רק ביום, רבה בר חייא עשה חליצה במוק וביחיד ובלילה, אמר שמואל כמה גדול כוחו שעושה כדעת יחיד ואמנם את הדין של מוק שנינו בברייתא בסתמא, ולילה כתוב במשנתנו בסתמא, אך קשה שחליצה ביחיד זה כדעת יחיד שבמשנה שנינו שאם חלוצה בב' או בג' ונמצא אחד מהם קרוב או פסול חליצתה פסולה, ור"ש ור' יוחנן הסנדלר הכשירו והיה מעשה באחד שחלץ בינו לבינה בבית האסורים ור"ע הכשיר, ואמר רב יוסף בר מניומי שאין הלכה כאותו הזוג, וללישנא בתרא גם הדין של לילה ומוק הוא כדעת יחיד שר' ישמעאל בר' יוסי אמר שהוא ראה שר' ישמעאל בן אלישע חלץ במוק וביחיד בלילה.

לרבנן חליצה בשמאל פסולה, ואמר עולא שהם למדו גזירה שוה **רגל רגל** ממצורע שכשר רק בימין, וא"כ ר"א לא למד ממצורע, אך קשה שר"א עצמו למד שרציעה היא באזן ימין בגזירה שוה **אזן אזן** ממצורע, אמר ר' יצחק בר יוסף בשם ר' יוחנן שיש להחליף את השיטות, ורבה אומר שא"צ להחליף אלא שהגזירה שוה פנויה לענין רציעה ולא לענין חליצה וא"כ ניתן לפרוך מה למצורע שהוא טעון עץ ארו ואזוב ושני תולעת.

משנה חלוצה ורקקה אך לא קראה החליצה כשרה, ואם קראה ורקקה ולא חלוצה היא פסולה, ואם חלוצה וקראה ולא רקקה, ר"א פוסל ור"ע מכשיר **עמוד ב** ור"א למד **מככה יעשה** שכל מעשה בחליצה מעכב, ור"ע אומר שכתוב **ככה יעשה לאיש** ורק מעשה באיש מעכב, חרש או חרשת שחלצו פסולה, חליצה לקטן פסולה, וקטנה שחלוצה תחלוץ שוב כשתגדל, חלוצה לפני שנים או שלושה ואחד מהם נמצא קרוב או פסול פסולה, ולר"ש ור' יוחנן הסנדלר כשירה, וכן היה מעשה וחלצו בבית האסורים בינו לבינה ור"ע הכשיר. **גמרא** רבא אומר שכיון שקריאה אינה מעכבת אילם ואילמת שחלצו כשירה, ולכאורה מוכח ממשנתנו שחרש וחרשת שחלצו פסולה, שהטעם הוא שאינם בני קריאה, ויש לדחות שהטעם הוא שהם אינם בני דעת אך אילם ואילמת הם בני דיעה אלא שפיהם כואב להם, אך אצל ר' ינאי שנו שבחרש וחרשת החליצה פסולה שאינם באמר ואמרה, אלא צריך לומר שרבא אומר על הסיפא שכיון שבחרש וחרשת החליצה פסולה שאינם באמר ואמרה א"כ גם באילם ואילמת החליצה פסולה, כמו שאמר ר' זירא שכל הראוי לביילה הביילה אינה מעכבת ומי שאינו ראוי לביילה היא מעכבת.

שלחו לאביו של שמואל שיבמה שרקקה צריכה לחלוץ ומשמע שהיא נפסלה מהאחים, ויש להקשות שבמקום מצוה ניתן ללמוד מאימורים שכשהם נמצאים הם מעכבים בקרבן וכשהם נמצאים אינם מעכבים בקרבן, ובכ"ז אמר ר"ע שרקיקה אינה מעכבת, א"כ ודאי שהיא לא תפסול מהאחים, וגם לר"א שרקיקה מעכבת זה כמו שני דברים המתירים שאינם מועילים אחד בלי השני, ויש לבאר שזה כדעת רבי שכבשי עצרת מקדשים את הלחם רק בשחיטה, ואם שחט וזרק לשמן קדש הלחם, ואם שחט שלא לשמן וזרק לשמן לא קדש הלחם, ואם שחט לשמן וזרק שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש, ולר"א בן ר"ש קדוש רק אם שחט וזרק לשמן, אך יש להוכיח שגם לר"ע ריקקה פוסלת.

דף קה ששינינו בברייתא שאם חלוצה ולא רקקה ולא קראה החליצה כשרה ואם רקקה ולא חלוצה וקראה היא פסולה, ואם קראה ולא חלוצה ולא רקקה אין כאן בית מיחוש, ולר"א ודאי כשחלוצה בלבד

מפי הגבורה, אמר לו אבדן וכי משה אתה, אמר לו וכי רבך אלוקים הוא, אמר רב יוסף שרבי עזוב את גמולו שלא מחה בו שאמר רבך ולא אמר רבי, ובתוך כך באה יבמה לחלוץ ואמר רבי לאבדן בדוק אותה אם היא גדולה, אחר שיצא אמר ר' ישמעאל שאביו אמר שרק לענין החולץ נאמר איש בפרשה, אך יבמה חולצת בין גדולה בין קטנה, אמר רבי לאבדן א"צ לבדוק שכבר הורה זקן, ואבדן נכנס כשהוא פוסע ואמר לו ר' ישמעאל מי שהעם קדוש צריך אותו יפסע על ראשם ומי שאינם צריכים לו לא יפסע על ראשם, אמר רבי לאבדן עמוד במקומך ובאותה שעה נצטרע וטבעו שני בניו ומיאנו שתי כלותיו, אמר ר' בר יצחק ברוך ה' שאבדן התבייש בעוה"ז, ר' אמי אמר שיש לדייק שרבי קטנה חולצת אפילו רק כפעוטות, ורבא אומר שרק משתגיע לעונת נדרים, ולהלכה רק משחביא ב' שערות.

רב יוסף בר מניומי אומר בשם ר' נ שאין הלכה כמו הזוג שלא צריך ג' בחליצה, ואמנם כבר אמר בשם ר' נ שחליצה בג' יש לומר שאם היינו שונים רק חליצה בג' היינו אומרים שרק לכתחילה ובדיעבד כשר גם פחות, קמ"ל שאין הלכה כאותו הזוג ופסול, ואם היו שונים שאין הלכה כאותו הזוג היינו אומרים שרק בדיעבד כשר בג' ולכתחילה צריך ה', קמ"ל שמספיק ג'.

שנינו במשנה שחלצו בבית האסורים בינו לבינה, וקשה מי ידע על כך, אמר רב יהודה בשם שמואל שעדים ראו מבחוץ, והסתפקו האם המעשה היה מחוץ לבית האסורים אלא ששאלו את ר' ע בבית האסורים או שהחליצה היתה בבית האסורים, ורב יהודה אמר בשם רב שהמעשה בא לפני ר' ע בבית האסורים.

דף קו חליצה מוטעית כשירה, ור"ל מבאר שאמרו ליבם שיחלוץ ובכך יכנסו אותה, ור' יוחנן אמר שהוא שנה שבין שהוא התכוון ולא היא ובין שהיא התכוונה ולא הוא החליצה פסולה עד ששניהם יתכוונו וא"כ גם במקרה שלך החליצה פסולה, אלא מוטעית הכוונה שאמרו לו חלוץ על מנת שהיא תתן לך ר' זוז, והיה מעשה שיבמה נפלה לפני יבם שאינו הגון לה ואמרו לו חלוץ ע"מ שהיא תתן לך ר' זוז, ור' חייא הכשיר.

יבמה אחת באה לפני ר' חייא בר אבא אמר לה בתי עמדי אמרה לו שייבמתי מהיבום הוא העמידה שלי אמר לה האם את מכירה שהוא רוצה ליבם אמרה לו שהוא ראה ממון אצלי והוא רוצה לאכלו, אמר לה האם את רוצה בו אמרה לו שלא, אמר ליבם חלוץ לה ובכך אתה כונסה וכך עשה, אמר לו ר' חייא עכשיו היא נפסלה לך חלוץ לה שוב כדי שתהיה מותרת לעולם.

בת חמיו של רב פפא נפלה לפני יבם שאינו הגון, ורבא לפני אביו ואמר אביו חלוץ לה ובכך אתה כונסה, אמר לו רב פפא שר' יוחנן אמר שחליצה כזו פסולה אמר לו אביו מה אעשה אמר רב פפא אמור לו שיחלוץ ע"מ שהיא תתן ר' זוז, ואחר החליצה ביקש שיתנו לו, אמר לו רב פפא משטה הייתי בכך עשתה לך, כמו הדין של אדם שברח מבית האסורים והיתה מעבורת לפניו ואמר לבעליה שיטול דינר להעבירו אין לו אלא שכרו והיינו שאומר לו משטה הייתי בכך, אמר אביו לרב פפא היכן אביך והיכן אמך אמר לו בעיר, נתן בהם אביו עיניו ונפטרו.

חליצה מוטעית כשירה וגט מוטעה פסול, חליצה מעושה פסולה וגט מעושה כשר, אך קשה שאם אמר רוצה אני כשר גם בחליצה ואם לא אמר רוצה אני פסול גם בגט, ויש לבאר בבירור שחליצה מוטעית כשירה לעולם וגט מוטעה פסול לעולם, וחליצה וגט מעושים לפעמים כשר ולפעמים פסול, שאם אמר רוצה אני כשר ואם לא אמר רוצה אני פסול, שבבירור לומדים מהפסוק **יקריב אותו** שכופים אותו אך לא בעל כרחו שכתוב **לרצונו** והכוונה היא שכופים אותו עד יאמר רוצה אני, וכן הדין בגט נשים שכופים אותו עד שיאמר רוצה אני.

רבא אומר בשם רב סחורה בשם רב הונא שחולצים וממאנים גם למי שאינם מכירים ולכן כשכותבים גט חליצה או מיאונים כותבים רק למכירים כי חוששים לב"ד טועים, ורבא עצמו סובר שחולצים או ממאנים רק למכירים וא"כ כותבים גט חליצה ומיאונים גם למי שאינם מכירים כי לא חששו לב"ד טועים.

עמוד ב משנה מצות חליצה היא שבאים יבם ויבמה לב"ד והם משיאים לו עצה ההגונה לו שכתוב **וקראו לו זקני עירו** ודברו אליו, והיא אומרת **מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי**, והוא אומר **לא חפצתי לקחתה** והכל נאמר בלשון הקודש, ונגשה יבמתו אליו **לענין הזקנים וחליצה** נעלו מעל רגלו וירקה בפניו רוק

הנראה לדיינים, וענתה ואמרה **ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו**, ועד כאן היו מקרים להם אך רבי הורקנוס הקרה את כל הפרשה תחת האלה בכפר עיטם, ומאז הוחזקו לגמור את כל הפרשה, ונקרא שמו **בישראל בית חלוץ הנעל**, לת"ק מצוה בדיינים ולא בתלמידים, ולר' יהודה מצוה על כל העומדים שם לומר **חלוץ הנעל**. **גמרא** רב יהודה אומר שמצות חליצה היא שהיא קוראה וקורא וחולצת ורוקקת וקוראה, ולכאורה זה ממש כדברי המשנה, ויש לומר שהכוונה היא שמצוה כך ואם הפך יצא, וכן שנינו בבירור שבין הקדים חליצה לרקיקה ובין הקדים רקיקה לחליצה יצא.

אביו אומר שהמקריא את סדר החליצה לא יאמר לא לבד ואח"כ **אבה יבמי** שמשמע אבה יבמי אלא יאמר בבת אחת **לא אבה יבמי**, וכן כשאומר **לא חפצתי לקחתה** לא יאמר לא לבד, ואח"כ **חפצתי לקחתה** שמשמע שהוא חפץ לקחתה אלא יאמר בבת אחת, ורבא סובר שלא חוששים להפסקת דיבור, רב אשי ראה שרב כהנא הקריא ודחק עצמו לומר במהירות **לא אבה יבמי**, אמר לו רב אשי אינך סובר כרבא, אמר רב כהנא שרבא מודה בלא **אבה יבמי** כי זה המשך קריאתה.

אביו אומר שבגט חליצה יכתבו והקראנו לה **ממאן יבמי** עד **אבה יבמי**, והקראנו לו **מן לא** עד **לקחתה**, והקראנו לה **מככה** עד **חלוץ הנעל**, מר זוטרא היה משרטט את כל פרשת חליצה אמר לו מר בר אידי שזה לא ניתן להכתב, אך הלכה כמר זוטרא.

אביו אומר שאם רקקה וקלטה הרוח לא עשה כלום כי צריך וירקה בפניו ולכן כשהוא גבוה והיא נמוכה גם כשקלטה הרוח זה נקרא בפניו, ואם היא גבוהה והוא נמוך צריך שהרוק יגיע עד כנגד פניו ואז זה מועיל.

רבא אומר שאם אכלה שום ואח"כ ירקה או שאכלה עפר וירקה אינו כלום, כי כתוב **וירקה** והיינו מעצמה, וצריך שהדיינים יראו שהרוק יוצא מפיה שכתוב **לענין הזקנים, וירקה**.

ר' יהודה אמר שכשישבו לפני ר' טרפון באה יבמה לחלוץ ואמר ר' טרפון ענו כולכם חלוץ הנעל חלוץ הנעל חלוץ הנעל.

דף קז פרק בית שמאי

משנה לב"ש מיאון הוא רק בארוסות ולב"ה הוא גם בנשואות, לב"ש רק בבעל ולב"ה גם ביבם, לב"ש רק בפניו ולב"ה גם שלא בפניו, לב"ש רק בב"ד, ולב"ה גם שלא בב"ד, לב"ה קטנה ממאנת אפילו ד' וה' פעמים, ולב"ש בנות ישראל אינן הפקר אלא ממאנת פעם אחת וממתנה עד שתגדל ותמאן ותנשא. **גמרא לרב יהודה בשם שמואל** לב"ש אין מיאון בנשואה כי אין תנאי בנישואין ואם הנשואה תמאן יבואו לומר שיש תנאי בנישואין, ולפ"ז גם בנכנסה לחופה לא תמאן כי אין תנאי בחופה, וכן אם מסר האב לשלוחי הבעל אין תנאי כי לא פלוג רבנן, וב"ה לא גזרו משום תנאי בנישואין שהכל יודעים שנשואי קטנה הם רק מדרבנן, **לרבה ורב יוסף** לב"ש אדם לא עושה את בעילתו בעילת זנות וכן כשנכנסה לחופה אף שלא נבעלה לא נוח לו שתהיה חופה של איסור ובמסר האב לשלוחי הבעל לא פלוג רבנן, וב"ה סוברים שכיון שיש קידושין וכתובה לא יבואו לומר שזה בעילת זנות, **לרב פפא** לב"ש חששו שאם נשואה תמאן יאכל פירות ממנה כי היא עשויה לצאת ממנו, וב"ה סוברים שאדרבה הוא ישיב את נכסיה כדי שקרוביה לא ייעצו לה למאן, **לרבא** לב"ש אדם לא טורח בסעודה ומפסידה, וב"ה סוברים שלשניהם נח אף שטרחו כדי שיצא עליהם שם נישואין.

ר' אושעיא אומר שממאנת למאמרו של יבם אך לא ממאנת לזיקתו, ומבאר רב חסדא בדבריו שמאמר שהוא מדעתה היא יכולה לעקרו, אך זיקה שזה בעל כרחה אינה יכולה לעוקרה, אך קשה שגם ביאה של יבום זה בעל כרחה והיא יכולה לעוקרו **עמוד ב** אלא החילוק הוא שביאה ומאמר שהוא עושה היא יכולה לעוקרם, ואילו זיקה שהיא מן השמים אינה יכולה לעקרו, ולעולא ממאנת גם לזיקתו כי היא עוקרת את הנישואין הראשונים, ורבא הקשה ששנינו שכל היכולה למאן ולא מיאנה צרתה חולצת ולא מתיבמת, ולעולא נאמר שתמאן עכשיו ותעקור את הנישואין הראשונים ותתיבם צרתה, ויש לומר שבצרת ערוה החמירו כמו ששנה רמי בר יחזקאל שאם מיאנה בבעל מותרת באביו אך אם מיאנה ביבם אסורה לאביו כי בשעת נפילה היא נראית ככלתו, ואותו דבר בשעת נפילה היא נראית כצרת בתו.

רב אומר שאם מיאנה באח אחד נאסרה על השאר כבעלת גט שנאסרה לכל האחים, ולשמואל לא נאסרה על כולם שאין זה דומה לבעלת גט כי גט היבם עושה ומיאון היא עושה והיא אומרת איני רוצה בך, אך את האח היא כן רוצה, ולרב אסי אם מיאנה ביבם מותרת אפילו לו ולכאורה זה כר' אושעיא שאין ממאנת לזיקתו, ויש לומר שיתכן שלרב אסי ממאנת ביבם אחד אך כאן הוא מדבר בשנים, והטעם הוא שאין מיאון לחצי זיקה, ורבין אמר בשם ר' יוחנן שמיאנה באחד מותרת לאחרים ולא הודו לו, ואביי אומר שרב לא הודה לו, ולרבא הם ר' אושעיא או רב אסי.

ב"ה אמרו לב"ש שאשת פישון הגמל מיאנה בו שלא בפניו, אמרו להם ב"ש שכיון שהוא מדד לה במדה כפויה לכן מדדו לו כך, שהיה אוכל ממנה הרבה פירות ואף שכבר היתה נשואה לב"ש אין מיאון בנשואה, אלא עשו בו שני קשרים לרעתו, שמיאנה נשואה וגם שלא בפניו.

המשנה אומרת שחליצה ומיאון בג', לרבה זה רק לב"ש, ולאביי זה גם לב"ה והם רק אמרו שלא צריך מומחים אך צריך ג', כמו שנחלקו בביריתא שלב"ש ממאנת בפני ב"ד ולב"ה גם שלא בפני ב"ד וכולם מודים שצריך ג', ור' יוסי בר יהודה ור"א בר"ש מכשירים בב', ואמר רב יוסף בר מניומי בשם ר"נ שאין הלכה כמו הזוג הזה.

לב"ש בסיפא תמאן ואח"כ ממתנה שתגדל ותמאן, אך קשה היא מיאנה כבר פעם אחת, ושמואל מבאר שתמתין שתגדל ואז תאמר במיאון הראשון אני רוצה, ועולא מבאר שהכוונה היא שתמאן ותגדל ואז תתארס, או שתמאן ותנשא מיד, ולעולא מובן המילים תמתין עד שתגדל ותנשא, אך לשמואל יש לומר עד שתגדל ותאמר, ונשאר בקשיא.

משנה קטנה שממאנת מדובר שהשיאוה אמה ואחיה לדעתה ואם השיאוה לא מדעתה אינה צריכה למאן, ור' חנינא בן אנטוניגנוס אומר שתנוקת שאינה יכולה לשמור קידושיה אינה צריכה מיאון, ולר"א אין מעשה קטנה כלום אלא כמפותה, ולכן בת ישראל לכהן לא תאכל בתרומה ובת כהן לישראל יכולה עדיין לאכול בתרומה, ור"א בן יעקב אומר שעכבה מהאיש היא כאשתו ועכבה מהאשה היא לא כאשתו. **גמרא** אמר רב יהודה או ששנו בביריתא שבתחילה כתבו בגט מיאון אין רצוני וחפצי בו ואיני צריכה להנשא לו, וכיון שראו שיש דברים רבים

דף קח ויבואו להחליף בגט, תיקנו שכותבים שביום פלוני מיאנה פלונית בת פלוני לפניו.

מיאון הוא גם כשאומרת איני יכולה בפלוני בעלי או שאיני יכולה בקידושין שקדשוני אמי ואחי, ור' יהודה אומר שאפילו היא נשאת באפריון לחופה והיא אומרת אי אפשי בפלוני בעלי זה נחשב מיאון למרות שהיא ממשיכה ללכת, ור' יהודה אומר עוד שאפילו אם יש אורחים מסובים בבית בעלה והיא עומדת ומשקה אותם והיא אומרת איני יכולה בפלוני בעלי זה נקרא מיאון, ור' יוסי בר יהודה מוסיף שגם אם בעלה שלח אותה לחנוני להביא לו חפץ שלו והיא אומרת איני יכולה בבעלי אין לך מיאון גדול מזה.

רב יהודה אומר שהלכה כר' חנינא בן אנטיגנוס שקטנה שאינה שומרת קידושיה א"צ מיאון.

קטנה שלא מיאנה ונשאה לאחר הנשואין עצמם הם המיאון, והסתפקו במקרה שרק התקדשה, וישנה ברייתא בשם ר' יהודה בן בתירה שקידושיה הם מיאוניה, והסתפקו אם רבנן חלקו על ר' יהודה בן בתירה ואם נאמר שחלקו עליו האם רק בקידושין או גם בנשואין ואם נאמר שחלקו בנישואין הלכה כמותו או לא ואם נאמר שהלכה כמותו האם רק בנשואין או גם בקדושין, ולכאורה יש לדייק מדברי רב יהודה בשם שמואל שהלכה כר' יהודה בן בתירה משמע שחלקו עליו, אך עדיין יש להסתפק אם מדובר שהיתה נשואה או שרק התקדשה, ולכאורה ממה שכלותיו של אבדן מיאנו והלכו לבדקם ואמרו להן הנשים ראו שבעליכן מגיעים אמרו להן שיהיו שלכן ואמר רבי שאין מיאון גדול מזה, ולכאורה הן היו נשואות, ויש לדחות שהן היו מקודשות אך שנינו להדיא שהלכה כר' יהודה בן בתירה אפילו כשהיתה נשואה לראשון.

רב יהודה אומר בשם שמואל שחזר על דברי חכמים ולא מצא אדם שהשווה מדותיו בקטנה כר"א שהיא יכולה לטייל עם ישראל בחצר ולטבול ולערב לאכול תרומה, ר"א אמר שאין מעשה קטנה כלום ואינו זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ולא יורשה ומיטמא לה וכללו של דבר שאינה כאשתו אך היא צריכה

מיאון, ור' יהושע אומר שהיא כאשתו לגמרי שזכאי במציאתה ובמעשה ידיה והפרת נדריה ויורשה ומיטמא לה אך יוצאת במיאון, ורבי אומר שנראים דברי ר"א שהשווה מידותיו שלר' יהושע קשה שאם היא כאשתו לגמרי שתצטרך גט ולר"א גם קשה שמדוע צריכה מיאון, ויש לומר שלא מסתבר שתצא בלי כלום.

רב יהודה אומר בשם שמואל שמה שחילק ר"א בן יעקב בעכבה מהאיש הכוונה שאם רוצים להתחתן עמה והיא אומרת שהיא נשואה לפלוני זה נקרא עכבה מהאיש, ואם היא אומרת שהם לא הגונים לה זה נקרא עכבה שלא מבעלה, אביי ורב חנינא בני אבין אומרים שאם נתן לה גט זה עכבה מהאיש ונאסר בקרובותיה וכן היא נאסרת בקרוביו ופסולה מהכהונה, ואם רק מיאנה בו זה נקרא שלא מהאיש והוא מותר בקרובותיה וכן היא בקרוביו וכשרה לכהונה ואף שחילוק זה נאמר בהמשך המשנה אך היא מפרשת את דברי ר"א בן יעקב.

משנה הממאנת באיש הוא מותר בקרובותיה וכן היא בקרוביו וכשרה לכהונה, ואם נתן לה גט הוא אסור בקרובותיה וכן היא בקרוביו ופסולה לכהונה ואם נתן לה גט והחזירה ומיאנה בו ונישאה לאחר והתאלמנה או התגרשה ממנו יכולה לחזור אליו, אך אם מיאנה והחזירה ואח"כ נתן לה גט ונשאה והתאלמנה או התגרשה אסורה לחזור אליו **עמוד ב** והכלל הוא שגט שאחר מיאון אסורה לחזור אליו ומיאון שאחר גט יכולה לחזור אליו, אשה שמיאנה ונשאה לאחר וגרשה ונשאה לאחר ומיאנה ואח"כ נשאה לאחר וגרשה למי שיצאה ממנו בגט אסורה לחזור אליו, ולמי שיצאה ממנו במיאון מותרת לחזור. **גמרא** ברישא של המשנה משמע שמיאון מבטל גט, אך בסיפא משמע שמיאון אינו מבטל גט של אחר, ורב יהודה אמר בשם שמואל שמי ששנה את הרישא לא שנה את הסיפא, ורבא מחלק שגט מבטל מיאון של עצמו אך לא מיאון של חברו, אך לכאורה הסיבה שמיאון לא מבטל גט של אחר שע"כ שהיא מכירה את רמיותיו וקריצותיו הוא יוכל לשבשה ולהחזירה א"כ שמיאון לא יבטל גם גט שלו, אך יש לומר שכבר ניסה לפייסה ולא הצליח אלא השאלה היא כשמיאנה והחזירה וגירשה ונשאה לאחר והתאלמנה או התגרשה לא תחזור לו, ומשמע שאם מיאנה יכולה לחזור כי המיאון ביטל את הגט שלו אך בסיפא שנינו שאם יצאה בגט לא תחזור ובמיאון תחזור, ור"א אמר שמי ששנה את הרישא לא שנה את הסיפא, ולעולא בסיפא מדובר שהיא שלשה בגיטין שאז היא כגדולה.

רב יהודה אומר בשם רב שעל זה נאמר **מימינו בכסף שתינו עצינו במחיר יבואו**, שבשעת הסכנה שאלו הלכה זו כשיצאה בגט מהראשון ומהשני במיאון ושכרו אדם בד' מאות זוז לשאול את ר"ע בבית האסורים והוא אסר, ושאלו את ר' יהודה בן בתירה בנציבין ואסר, ור' ישמעאל בר' יוסי אמר שלא שאלו את זה שפשוט שאם התירו איסור כרת כ"ש שמותר איסור לאו, אלא שאלו כשהיתה אשת אחי אמו שהיא שניה לו ונשאה אחיו מאביו ומת האם תמאן עכשיו ותעקור את הנשואין הראשונים ותתיבם האם יש מיאון אחר מיתה במקום מצוה, ושלתו לר"ע ואסר וגם ר' יהודה בן בתירה אסר, רב יצחק בר אשיאן אמר שרב יודה שמותרת לאחיו של זה שנאסרה עליו, ולכאורה זה פשוט שהיא מכירה רק ברמיות של ולא של אחיו, והחידוש הוא שלא גוזרים באח אחד אגב השני, וללישנא בתרא רב יצחק בר אשיאן אמר שכמו שהיא אסורה לו כך אסורה לאחים אף שאינה מכירה ברמיותיהם שגוזרים באחים בגללו.

משנה מי שגירש את אשתו והחזירה היא מותרת ליבם, **דף קט** ור"א אוסר וכן המגרש יתומה והחזירה מותרת ליבם ור"א אוסר, קטנה שהשיאה אביה והתגרשה היא כיתומה בחיי האב, ואם החזירה לכו"ע אסורה ליבם. **גמרא** עיפה אומר שטעמו של ר"א שאסורה ליבם כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור, ואמרו לעיפה שא"כ לא תחלוץ ואין לומר שאין חולצת שהרי שנינו שר"א אמר שחולצת אלא אמר עיפה שאינו יודע את טעמו של ר"א, ואביי אומר שר"א הסתפק אם נישואין הראשונים מפילים ואז היא אסורה עליו, או שהמיתה מפילה והיא נופלת ליבום, ורבא אומר שפשוט לר"א שהמיתה מפילה, אך יתכן שכולם ידעו מהגירושין ולא כולם ידעו שהחזירה, אך קשה שכולם רואים שהיא יושבת תחתיו, ויש לומר שיתכן שהוא החזיר אותה בלילה ומת למחרת, ורב אשי אומר שר"א גזר משום יתומה בחיי האב שהחזירה, וכן מדויק שהמשנה מסיימת שלכו"ע השיאה אביה והתגרשה היא כיתומה

בחיי האב ואסורה ליכם ומה זה בא לחדש אלא שר"א גזר בכולם משום יתומה בחיי האב, וכן משמע בכרייתא שחכמים מודים לר"א בקטנה שהשיאה אביה והתגרשה שהיא כיתומה בחיי האב שהגירושין גמורים והחזרה אינה גמורה, ודוקא כשגירשה קטנה והחזירה קטנה, אך אם גירשה קטנה והחזירה אחר שגדלה או שהחזירה קטנה וגדלה אצלו ומת, חולצת או מתיבמת, ולר"א חולצת ולא מתיבמת.

רבא שאל את ר"נ האם לר"א צרתה מותרת אמר ר"נ שהיא עצמה גזירה ואין לגזור גזירה לגזירה, אך קשה ששנינו בכרייתא להדיא שר"א היא וצרתה חולצת ופשוט שלא יחלוץ לשתייהן יחד אלא או לה או לצרתה, אמר ר"נ שממילא צריך לתרץ את הכרייתא וא"כ יש לתרצה כך: שהיא חולצת, וצרתה או חולצת או מתיבמת.

משנה ב' אחים הנשואים לב' אחיות קטנות ובעלה של אחת מהן מת אשתו יוצאת משום אחות אשה, וכן ב' חרשות אחת גדולה ואחת קטנה ומת בעלה של קטנה אשתו יוצאת משום אחות אשה, ואם מת בעלה של הגדולה, לר"א מלמדים את הקטנה למאן בו ולר"ג אם מיאנה מיאנה ואם לא תמתין עד שתגדיל והיבמה תצא משום אחות אשה, ור' יהושע אומר אוי לו על אשתו וגם על אשת אחיו, שיוציא אשתו בגט ואשת אחיו בחליצה. **גמרא** יש להקשות איך מלמדים את הקטנה למאן הרי אמר בר קפרא שלעולם ידבק בג' דברים ויתרחק ג' דברים שידבק בחליצה ובהבאת שלום ובהפרת נדרים ויתרחק ממיאון ומפקדונות ומערבונות, ויש לומר שמיאון של מצוה מותר, מה שאמר בר קפרא שידבק בחליצה הוא כדעת אבא שאול שאמר שהכונס יבמתו לשם נוי ואישות ולשם דבר אחר כאילו הוא פוגע בערוה וקרוב בעיניו שהולד ממזר, וידבק בהבאת שלום כמו שכתוב **בקש שלום ורדפהו, עמוד ב'** ואמר ר' אבהו שלומדים גזירה שוה **רדיפה רדיפה** שכתוב **רוּדף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד**, וידבק בהפרת נדרים כדברי ר' נתן שהנודר כאילו בנה במה והמקיימו כאילו הקריב קרבן, ויתרחק ממיאון שמא תגדל ותתחרט, ולא יטול פקדנות מבין עירו שביתו כביתו ויקח הפקדון ויתבענו שוב, ויתרחק מערבונות בערבים של ציון כדברי ר' יצחק, שכתוב בפסוק **רע ירוע כי ערב זר**, שיבא רעה אחר רעה למקבלי גרים וכדברי ר' חלבו שקשים גרים לישראל כספחת ולמי שתוקע עצמו לדבר הלכה והיינו כדברי ר' יוסי שהאומר אין לו תורה שאינו לומד אותה אין לו תורה וזה פשוט, והכוונה היא שאומר אין לו אלא תורה ללא קיום אין לו אלא תורה, אך זה גם פשוט, אלא הכוונה שאין לו אפילו שכר תורה, שרב פפא אמר שכתוב **ולמדתם ועשיתם** שמי שיש לו עשייה ישנו בלמידה ומי שאינו בעשייה אינו בלמידה, וללישנא בתרא גם כשמלמד לאחרים והם עושים נחשב לו רק תורה ואין לו שכר בעשייתם, או שמדובר בדיין שבאה אליו שאלה ומדמה ענין לענין למרות שיש לו רב בעיר לשאול, כמו שאמר ר' שמואל בר נחמני בשם ר' יונתן שהדיין צריך לראות כאילו חרב מונחת לו בין ירכותיו וגיהנם פתוחה מתחתיו, שכתוב **הנה מטתו שלשלמה שישים גיבורים סביב לה מגבורי ישראל כולם אחוזי חרב מפתח בלילות**, והיינו גיהנם שדומה ללילה.

ר' אלעזר שאל את רב אמר ר"ג סובר שקידושי קטנה תלויים וכשהיא גדילה הם גדלים עמה אף כשלא בעל, או שהוא סובר שהמקדש אחות יבמה נפטרה היבמה וא"כ רק כשבעל היא יוצאת ואם לא אינה יוצאת, אמר לו רב רק כשבעל, ואמר רב ששת שרב אמר את זה בשנתו שהרי שנינו שהמקדש קטנה קידושיה תלויים משמע שיגדלו עמה גם כשלא בעל, אמר לו רבין בר ר"נ שהכוונה שדברי הקטנה תלויים ורק כשבעל ואם לא בעל לא, שהיא אומרת שהוא עדיף ממנה שמוציא בגט על כרחי ואני עדיפה שאצא במיאון על כרחי, אך קשה שכבר רב ושמואל חלקו בקטנה שלא מיאנה וגדלה ונשאה לאחר, שלרב א"צ גט משני ולשמואל צריכה גט משני,

דף קי ולכאורה מדובר גם כשלא בעל, ויש לומר שמדובר שבעל, וטעמו של שמואל שבעלה לא התכוון לקנין כשגדלה אלא על דעת קידושין הראשונים, ולכאורה גם בזה חלקו במי שקדש על תנאי וכנסה סתם שלרב צריכה גט שמא כשנשאה מחל על התנאי, ולשמואל אינה צריכה גט שהוא בעל על דעת קידושין הראשונים, ויש לומר שאם היו חולקים רק בתנאי היינו אומרים שדוקא שם חלק רב שכיון שבעל יש מחילה לתנאו, אך בקטנה שגדלה הוא יודה לשמואל, ואם היו חולקים בקטנה שגדלה היינו אומרים

שכתנאי שמואל יודה לרב, אך יש להקשות שהיה מעשה כנרש שקטנה התקדשה וגדלה וכשהושיבה באפריון בא אחר וחטף אותה וקדשה, ורב ברונא ורב חננאל תלמידי רב היו שם ולא הצריכוה גט מהשני, אומר רב פפא שכנרש הושיבו באפריון אחר נשואין, ורב אשי אומר שכיון שעשה שלא כהוגן עשו בו שלא כהוגן והפקיעו את הקידושין, אמר רבינא שזה מוכן רק אם קידש בכסף ולא בקידש בכיאה אמר רב אשי שרבנן עשו את בעילתו בעילת זנות.

רב יהודה אומר בשם שמואל וכן אמר ר' אלעזר שהלכה כר"א במשנתניו.

משנה מי שהיה נשוי לב' יתומות קטנות ומת ביאה או חליצה באחת מהן פוטרת צרתה, וכן ב' חרשות, אך אם היו קטנה וחרשת אין ביאה באחת מהם פוטרת את השניה, ואם היו פקחת וחרשת ביאת הפקחת פוטרת את החרשת וביאה בחרשת לא פוטרת את הפקחת, וכן אם היו גדולה וקטנה הביאה בגדולה פוטרת את הקטנה, וביאה בקטנה לא פוטרת את הגדולה. **גמרא** יש להקשות מה שייך חליצה בחרשת הרי שנינו שחרש שנחלץ או חרשת שחלצה וחולצת מהקטן החליצה פסולה, אמר רב גידל שלענין חרשת מדובר רק בכיאה, ורבה אומר שבמשנתניו מדובר בחרשת מתחילתה שכמו שהקידושין דרבנן כך החליצה, ובמשנה שלא מועיל חליצה מדובר בפקחת שהתחרשה שהקידושין גמורים ולא מועיל חליצה שהקריאה מעכבת, ואביי מקשה ששנינו שב' אחים א' פיקח וא' חרש שהיו נשואים לב' נכריות אחת פקחת ואחת חרשת ואם מת חרש בעל החרשת הפקח בעל פקחת כונס, ואם רצה להוציאה מוציא, ואם מת פקח בעל הפקחת כונס החרש ואינו מוציא, ולכאורה מדובר בחרשת מתחילתה וכתוב כונס ומשמע שאינו חולץ, **עמוד ב'** ויש לדחות שמדובר בפקחת שהתחרשה, אך קשה ששנינו בהמשך ששני אחים פקחים היו נשואים לשתי נכריות אחת פקחת ואחת חרשת ומת בעל החרשת, אחיו כונסה ויכול להוציאה, ואם מת בעל הפקחת, בעל החרשת יכול לחלוץ או ליכם, ולכאורה כמו שהוא פקח מתחילה כך היא חרשת מתחילה לא וכתוב כונס ולא חולץ, ויש לומר שהוא היה פקח מתחילה והיא לא היתה חרשת מתחילה, אך קשה ששנינו בהמשך שב' אחים פקח וחרש נשואים לב' אחיות פקחת וחרשת ומת חרש בעל חרשת יוצאת אשתו משום אחות אשה ואם מת בעל הפקחת יוציא חרש את אשתו בגט ואשת אחיו אסורה לעולם, ואין לומר שמדובר שהיה פקח והתחרש אח"כ, כי אז אינו יכול להוציא שכתוב במשנה שכנתחרשה יוציא נשתתית לא יוציא ואם התחרש הוא או נשתתה לא יוציא לעולם, ואם הוא חרש מתחילה א"כ באשתו גם מדובר בחרשת מתחילה ואם באחיות מדובר בחרשות מתחילה גם בנכריות מדובר בחרשות מתחילה וכתוב בנכריות כונס ומשמע שאינו חולץ, ורבה שתק, וכשאביי הגיע לפני רב יוסף אמר לו שלא קשה ממשנה זו שניתן לומר שבאחיות מדובר אמנם בחרשות מתחילה אך בנכריות מדובר שהיו פקחות והתחרשו אח"כ, אלא יש להקשות מההמשך ששני אחים חרשים נשואים לאחיות פקחות או חרשות, או שאחת פקחת ואחת חרשת, או ששתי אחיות חרשות נשואות לשני אחים פקחים או חרשים, או שאחד פקח ואחד חרש פטורות מחליצה ויבום ואם היו נכריות יכנסו ואם רצו להוציא יוציאו, והרי בפקח ולבסוף התחרש אינם יכולים להוציא שהרי שנינו שחרש אינו מוציא, אלא מדובר בחרשים מתחילה וא"כ גם באחיות מדובר בחרשות מתחילה וכתוב נכריות יכנסו ולא יחלצו, ותיובתא על רבה.

אמר ר"נ שרב אדא בר אהבה ורב חנן חתנו ישבו והקהילו אסיפות בשוק של פומבדיתא ואומרים שמה ששנינו שקטנה וחרשת אין ביאה באחת מהן פוטרת צרתה זה רק כשנפלה מהאח הפיקח ולא יודעים אם רצון הבעל היה בקטנה שהיא תגיע לכלל דעת או בחרשת שהיא גדולה וכת ביאה, אך בנפלה מהאח החרש ודאי היה נוח לו יותר בחרשת שהיא בת ביאה וכת מינו, ואמר להם ר"נ שיש להסתפק גם כשנפלו מהחרש, וכיצד תקנתם, אמר רב חסדא בשם רב שיכנס את החרשת ויוציאנה בגט, והקטנה תמתין עד שתגדל ותחלוץ, ואמר רב חסדא שלפ"ז רב סובר שהחרשת קנויה ויש בה שיור בקנין, וקטנה היא ספק קנויה ואינה קנויה, שאם נאמר להיפך מדוע רב אמר שיכנס את החרשת ויוציא בגט, שתשאר אצלו.